

Запорізька гімназія № 92

Запорізької міської ради

ВИСТУП

на тему:

«Виклики та труднощі впровадження компетентнісного підходу в умовах
воєнного стану в Україні»

Підготувала:

учитель української мови

Марина ФЕДОРЧЕНКО

2025 рік

«Кожен з нас має здійснювати індивідуальний вплив на конкретного вихованця, чимось зацікавити, захопити, надихнути підлітка, пробудити в ньому неповторну особистість. Кожен з нас має бути не абстрактним втіленням педагогічної мудрості, а живою особистістю, яка допомагає підліткові пізнати не лише світ, а й самого себе»

В. Сухомлинський

«Школа має стати місцем, де виховується здорове та компетентне покоління...»

Олена Зеленська

Компетентнісний підхід до освіти – це спроба привести у відповідність освіту і потреби ринку праці. Він не є чимось новим, штучно створеним, а гармонійно поєднує традиційний підхід викладання, головним завданням якого було формування стійких знань, умінь та навичок, і особистісну орієнтовану форму навчання, метою якої є створення умов для розвитку та самореалізації кожного учня. З позицій компетентнісного підходу основним результатом діяльності педагогічного колективу навчального закладу стає формування компетентного випускника, здатного використовувати отримані знання в реальному житті, витримувати конкуренцію на ринку праці.

Пандемія COVID-19 внесла значні зміни в освіту в усьому світі від 2020 року. Потім в Україну вторглася РФ і це спричинило тимчасову зупинку навчального процесу, а згодом відновлення в режимі дистанційного навчання.

У сучасних умовах освітній сектор стикається з потребою адаптуватися до нових умов та забезпечити безперервний доступ до якісної освіти. Одним із найбільших викликів, що впливають на навчальні заклади, є воєнний конфлікт, який може призвести до руйнування інфраструктури, евакуації та переселення населення, а також загрози безпеці. Війна та збройні конфлікти мають суттєвий вплив на суспільство в цілому, зокрема на систему освіти. Однак, навіть в умовах екстреного дистанційного навчання, зумовленого військовими діями, необхідно забезпечувати неперервність та якість освіти для всіх учнів.

Функціонування системи освіти в умовах воєнного стану характеризується інтенсивним пошуком нових підходів до навчання, інноваційних форм організації освітнього процесу, ефективних педагогічних та інформаційних технологій. Саме тому підтримка активного упровадження інновацій в освітню галузь під час війни стала одним із ключових напрямів роботи Міністерства освіти і науки України та його підрозділів (гаджети, які отримали школи для роботи).

Варто зазначити, що в цей складний час і самі освітяни стали більш активно вести пошук шляхів вирішення проблем в організації навчання здобувачів освіти. Багато закладів освіти відкрили у вільному доступі платформи зі своїми навчальними матеріалами. Наприклад, учні всієї України, які мають доступ до

Інтернету, після реєстрації можуть користуватися матеріалами школи «Оптіма», ВШО та подібними.

В умовах війни важливого значення набувають питання створення комфортного освітнього середовища та організації освітнього процесу, особливо для тих дітей, які отримали психологічну травму. З метою надання психоемоційної підтримки населенню під час війни, формування у педагогічних працівників навичок роботи з дітьми, за підтримки Першої леді України Олени Зеленської започатковано Національну програму психічного здоров'я та психосоціальної допомоги.

На допомогу фахівцям психологічної служби системи освіти України розроблено наскрізну навчальну програму з позашкільної освіти оздоровчого напрямку «Основи безпеки життєдіяльності в умовах бойових дій» та Методичні рекомендації до цієї програми, поширено кращі практики психолого-педагогічного супроводу та підтримки учасників освітнього процесу в

умовах воєнних дій і збройних конфліктів, а саме: «Стрес як ресурс», «Психологічна підтримка та супровід дорослих і дітей у кризових ситуаціях: практикум», «Особливості організації дистанційного навчання під час воєнного стану», «Перша психологічна допомога учасникам освітнього процесу під час та після завершення воєнних дій», «Самодопомога в умовах стресу», «Долоньки миру» тощо.

І під час війни, і після її завершення головним завданням освітньої галузі є і буде забезпечення якості освіти на всіх рівнях.

Виклики та труднощі впровадження компетентнісного підходу в умовах воєнного стану

- **Безпека:**
 - Постійна загроза обстрілів та бомбардувань.
 - Необхідність адаптації освітнього процесу до умов укриттів.
 - Психологічний стан учнів та педагогів.
- **Дистанційне навчання:**
 - Недостатній доступ до інтернету та технічних засобів.
 - Складність організації практичних занять та оцінювання компетентностей.
 - Виклики у підтримці мотивації та залученості учнів.
- **Втрата освітнього простору:**
 - Руйнування та пошкодження навчальних закладів.
 - Вимушена міграція учнів та педагогів.
 - Необхідність адаптації до нових освітніх середовищ.
- **Соціально-економічні фактори:**

- о Зниження рівня життя населення.
 - о Обмежене фінансування освіти.
 - о Зростання соціальної нерівності.
- Кадрові проблеми:
 - о Відсутність достатньої кількості кваліфікованих педагогів.
 - о Високий рівень стресу та емоційного вигорання серед педагогів.
 - о Недостатня підготовка педагогів до роботи в умовах війни.
- Зміни в навчальних планах та програмах:
 - о Необхідність адаптації змісту освіти до реалій воєнного часу.
 - о Включення до навчальних програм тем, пов'язаних з безпекою, психологічною підтримкою та громадянською освітою.
 - о Складність у забезпеченні балансу між академічними знаннями та практичними навичками.

Шляхи подолання труднощів

- Забезпечення безпеки:
 - о Облаштування укриттів у навчальних закладах.
 - о Проведення тренінгів з безпеки для учнів та педагогів.
 - о Надання психологічної підтримки.
- Розвиток дистанційного навчання:
 - о Забезпечення доступу до інтернету та технічних засобів.
 - о Розробка якісних онлайн-курсів та інтерактивних матеріалів.
 - о Підготовка педагогів до роботи в онлайн-середовищі.
- Відновлення освітнього простору:
 - о Відновлення та відбудова зруйнованих навчальних закладів.
 - о Створення безпечних та комфортних освітніх середовищ.
 - о Залучення міжнародної допомоги.
- Соціально-економічна підтримка:
 - о Надання фінансової допомоги учням та педагогам.
 - о Забезпечення рівного доступу до освіти для всіх дітей.
 - о Співпраця з громадськими організаціями та волонтерами.
- Підвищення кваліфікації педагогів:
 - о Організація тренінгів та семінарів з компетентнісного підходу.
 - о Надання психологічної підтримки педагогам.
 - о Залучення до роботи досвідчених педагогів-практиків.
- Адаптація навчальних програм:
 - о Розробка навчальних програм, орієнтованих на розвиток життєвих компетентностей.
 - о Включення до навчальних програм тем, пов'язаних з громадянською освітою та патріотичним вихованням.
 - о Залучення учнів до проектної діяльності та вирішення практичних завдань.

Підсумовуючи все вище сказане, хочу сказати, що наш навчальний заклад у такий складний час тримається на плаву. Колектив працює більш-менш злагоджено. За що вам, шановні колеги, щира подяка. Але не можна зупинятися на досягнутому, адже у нас так багато спільних справ, однією з яких є забезпечення безперебійного функціонування найпростішого укриття. Тому профспілковий комітет, заручившись «триденною!» підтримкою адміністрації, знову звертається до всіх із проханням знайти у собі сили і долучитися до організації роботи найпростішого укриття у форматі 24/7.

Спільними зусиллями ми зможемо забезпечити не тільки якісну освіту для наших дітей вдень, а й безпеку для них і їхніх рідних вночі.

<https://gemini.google.com/app/be37d9b61afdebcc?hl=uk>

<https://naurok.com.ua/osoblivosti-praktichnogo-vprovadzhennya-kompetentnogo-pidhodu-v-procesi-vikladannya-informaciy-nih-tehnologiy-191401.html>

<https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/bad74782-8ec0-4609-ba1c-0315abb83b6b/content>

<https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/serpneva-konferencija/2022/Mizhn.serp.n.ped.nauk-prakt.konferentsiya/Nauk-metod.zbirnyk-Osv.Ukrayiny.v.umovakh.voyennoho.stanu-%20Innovatsiyna.ta.proyektna.diyalnist.pdf>